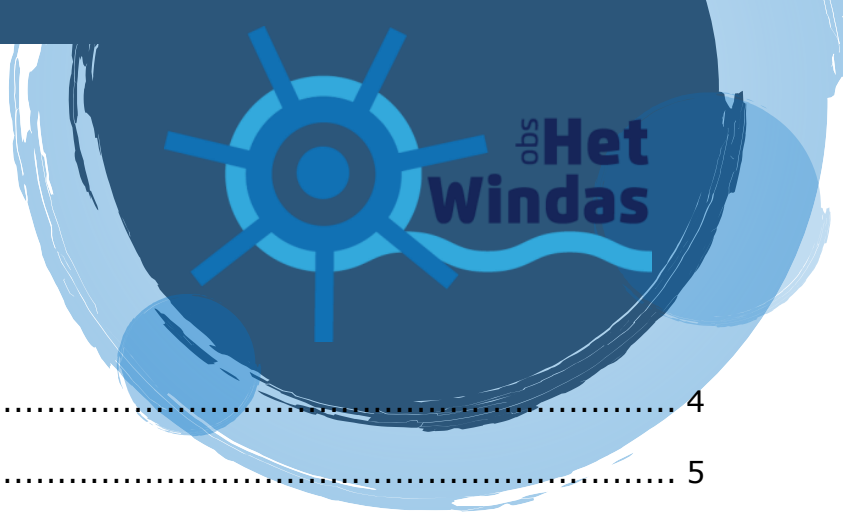

Beleid sociale veiligheid

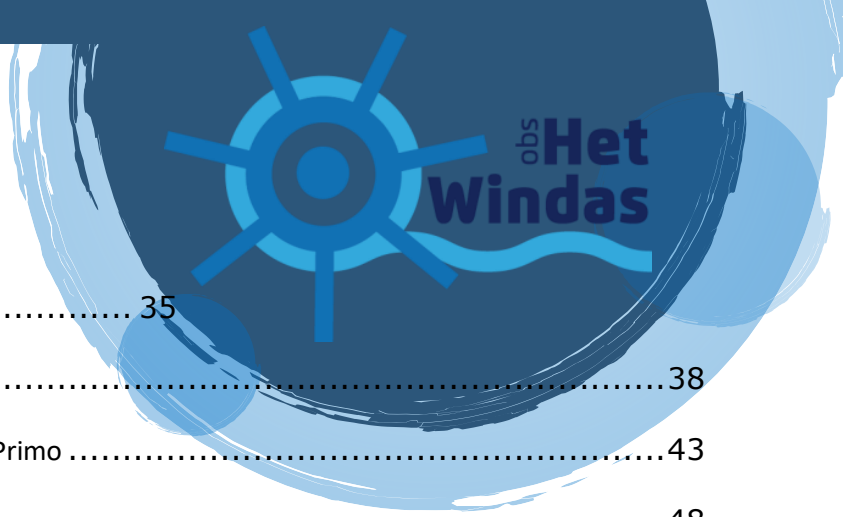
obs Het Windas

2024-2028

Inhoud

Voorwoord	4
Visie	5
Inzicht	7
Interne vertrouwenspersoon	8
Incidentenregistratie	8
Leren van incidenten	10
Voorwaarden scheppen	11
Een schoolbrede aanpak.....	11
Verwachtingen van alle betrokken partijen/gedragscode	11
Leerlingzorg & samenwerken met partners.....	14
Pedagogisch-didactisch handelen	15
Pedagogisch klimaat	15
Preventieve activiteiten	17
Inhoud Kanjertraining	17
De petten	18
Als je niet doet als je zelf	21
Smileyposter	22
Afsprakenposter	23
Motor en Benzine	23
Signaleren en handelen.....	25
Signaleringsinstrumenten	25
Grensoverschrijdend gedrag.....	27
Protocol grensoverschrijdend gedrag	33

Stappenplan.....	35
Hoe gaan we om met pesten?	38
Procedure schorsing/verwijderen van leerlingen Primo	43
Format formulier incidentregistratie.....	48
Verzamelstaat incidenten voor de vertrouwenspersoon.....	49
Nawoord & Bronvermelding	50
Nawoord	50
Bronvermelding.....	50

Voorwoord

Op Het Windas hechten wij veel waarde aan een veilig klimaat. Wij wensen dat alle kinderen, ouders en medewerkers zich dermate veilig voelen dat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Dit gaat niet altijd vanzelf. In een veilig schoolklimaat zijn er grenzen en regels, wordt er adequaat opgetreden tegen grensoverschrijdend gedrag en worden leerlingen aangemoedigd om positief gedrag te laten zien.

Net zoals leren lezen en rekenen is het ook van belang dat de kinderen leren omgaan met elkaar. In de klassen schenken wij hier op verschillende manieren aandacht aan. Daarnaast ondernemen wij preventieve maatregelen om de veiligheid zo goed mogelijk te waarborgen.

Het klimaat binnen onze school wordt als heel veilig en vertrouwd ervaren. Dit horen wij terug van ouders en leerlingen en komt ook overduidelijk naar voren in de peilingen van de Veiligheidsmonitor. Wij zijn heel trots op dit resultaat. In dit protocol staat beschreven wat we doen om de veiligheid voor alle betrokkenen op Het Windas te waarborgen, welke procedures we volgen wanneer dit niet het geval is en hoe we de veiligheid binnen onze school in kaart brengen.

Een belangrijk aspect van een veilig klimaat is het pestgedrag van leerlingen. Binnen de school volgen we hierin het Kanjerprotocol. Hierbij is het van belang om onderscheid te maken tussen pesten of plagen.

Visie

In onze visie op onderwijs geven wij aan dat het belangrijk is dat ouders, bezoekers, kinderen en teamleden zich veilig voelen op school. Het woord veiligheid is vooral een woord van beleving en gevoel. Veiligheid ervaart iedereen anders en iedereen vindt veiligheid ook in andere dingen.

De visie en levenshouding van de Kanjertraining vormen het uitgangspunt van ons veiligheidsbeleid. We hebben een duidelijke visie op hoe we met elkaar omgaan en willen graag samen met ouders en kinderen zorgen voor een veilige school.

1. **We willen te vertrouwen zijn.**

De meeste mensen willen te vertrouwen zijn. Op die manier willen we gezien, gehoord en begrepen worden. We gaan daarom uit van elkaars goede bedoelingen en kijken met vertrouwen naar elkaar en de kinderen. Ons uitgangspunt is daarbij dat je jezelf mag zijn. Doe je niet anders voor dan wie je werkelijk bent, zoals je bent is het goed. En daarmee ben je te vertrouwen.

2. **Wij, leerkrachten en ouders, zijn samen het gezag van het fatsoen.**

We zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen. Een goede opvoeding richt zich op fundamentele menselijke waarden zoals: liefde, vertrouwen, mededogen, toewijding, verantwoordelijkheid en betrokkenheid in de breedste zin van het woord.

Daarom moeten wij, ouders en leerkrachten, duidelijke leiders zijn voor kinderen: wij vertegenwoordigen het gezag van het fatsoen. We laten ons daarbij niet bepalen door negatieve gevoelens zoals angst, onmacht en ergernis. We zorgen voor een veilige sfeer door grensoverschrijdend gedrag op een nette manier zorgvuldig aan te pakken. Daarin werken we samen met elkaar.

3. **We geven het goede voorbeeld**

De kinderen voelen zich veilig als wij het goede voorbeeld geven:

- We gaan respectvol met elkaar om.
- We spreken respectvol over elkaar en de kinderen, ook op sociale media
- Indien zich een probleem voor doet of als we ons zorgen maken, dan overleggen we met elkaar. We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen en die recht doet aan de situatie.

Inzicht

Leerlingen doen op school niet alleen vakkennis en vaardigheden op, het is ook een plek

waar zij leeftijdsgenoten ontmoeten, waar ze kennis maken met de samenleving, met normen, waarden en omgangsvormen. Hier hoort bij dat zij leren, oefenen en soms ook grenzen overschrijden. Dit proces wordt op verschillende manieren, maar vooral ook binnen onze Kanjerlessen, door de teamleden begeleid. Hierbij wordt gebruik gemaakt van afgesproken pedagogische en didactische uitgangspunten.

Onder grensoverschrijdend gedrag kunnen wij een aantal begrippen samenvatten:

- **Agressie en geweld**

Hieronder vallen pesten, psychisch of fysiek lastigvallen, bedreigen of aanvallen van anderen. Pesten is een maatschappelijk probleem. Samenwerking van alle betrokken partijen is noodzakelijk!

- **Diefstal**

Hieronder valt het wegnemen of zich onrechtmatig toe-eigenen van andermans bezittingen.

- **Discriminatie**

Hieronder valt het, in welke vorm dan ook, doen van uitspraken over het verrichten van handelingen of het nemen van beslissingen over personen die beledigend zijn voor personen vanwege hun ras, godsdienst, geslacht, uiterlijk, beperking, levensovertuiging, genderidentiteit, leeftijd en/of seksuele geaardheid dan wel het maken van enig onderscheid op basis van deze factoren.

- **Intimidatie**

Hieronder valt ongewenste (seksuele) toenadering in de vorm van verzoeken om (seksuele) gunsten en/of ander verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag.

- **Vandalisme**

Hieronder valt het met opzet vernielen, beschadigen of onbruikbaar maken van andermans bezittingen.

Wij vinden het belangrijk om inzicht te hebben op de veiligheidsbeleving van alle betrokkenen bij ons op school. Daarbij gaat het om antwoorden op vragen als: Hoe veilig is Het Windas in de beleving van leerlingen, personeel, schoolleiding en ouders van kinderen? Welke plekken binnen en rondom Het Windas voelen voor kinderen veilig en welke niet? Hebben ze wel eens geweld ervaren? Worden ze gepest – op het schoolplein, in de klas, of via internet? Of pesten ze zelf? Weten kinderen en ouders bij wie ze terecht kunnen als er iets vervelends gebeurt? Om inzicht te krijgen in deze vragen maken wij gebruik van verschillende systemen. Welke dit zijn en hoe deze in de praktijk worden ingezet staat beschreven in het hoofdstuk “Signaleren”

Interne vertrouwenspersoon

Lita Duskeviciu is op Het Windas de (interne) vertrouwenspersoon. Zij is voor leerlingen, ouders en personeel het aanspreekpunt waar je met (hulp)vragen op dit gebied terecht kunt. Daarnaast is zij het centrale meldpunt waar incidenten gemeld worden. Samen met de Kanjercoördinator heeft de interne vertrouwenspersoon speciale aandacht voor de sociale veiligheid. Jaarlijks en indien nodig ook

tussentijds wordt de incidentregistratie besproken met de directie van de school.

Binnen Stichting Primo is er ook een externe vertrouwenspersoon werkzaam als ondersteuning van de interne vertrouwenspersoon of wanneer inzet noodzakelijk lijkt vanuit de klachtenprocedure van Primo.

Incidentenregistratie

Op Het Windas worden incidenten geregistreerd. Bij incidenten maken we onderscheid tussen zware en lichte incidenten.

Lichte incidenten:

Hieronder valt bijvoorbeeld: niet aan de schoolregels houden m.b.t. omgangsvormen, zoals bijvoorbeeld herhaaldelijk ongehoorzaam gedrag, overtreden van school-/huisregels, maar ook (eenzijdige) ongevallen onder schooltijd.

Lichte incidenten worden uitsluitend geregistreerd in Parnassys door de direct betrokken medewerker of groepsleerkracht. Er wordt een korte opmerking/beschrijving toegevoegd van hetgeen is voorgevallen, de ondernomen actie(s) en eventueel afspraken. In Parnassys hebben deze notities het kopje: incident

Zware incidenten:

Hieronder valt grensoverschrijdend en agressief gedrag. Dit gedrag kan leerlingen betreffen, maar ook medewerkers, ouders of andere betrokkenen bij school. Te denken valt bijvoorbeeld aan:

- fysiek geweld dat letsel tot gevolg heeft
- fysiek geweld waarbij wapens gebruikt zijn
- seksueel misbruik
- grove pesterijen
- discriminatie (onder meer naar ras, geslacht en geaardheid)
- bedreigingen
- vernieling of diefstal van goederen
- drugs (onderscheiden naar bezit, gebruik en verkoop)

Deze incidenten worden gemeld bij de interne vertrouwenspersoon door de direct betrokken medewerker. Deze medewerker stelt (indien mogelijk) de directie op de hoogte. Indien er een kind betrokken is, wordt er een aantekening in Parnassys gemaakt. De directie kan ook een verslag opnemen in het personeelsdossier. De medewerker is hiervan op de hoogte. Indien ouders betrokken zijn, krijgen zij een verslag of een formele brief.

Leren van incidenten

Om te kunnen leren van incidenten is het van belang zicht te krijgen op zaken als:

- de rol van betrokkenen (leerlingen, ouders, leraar/team, contactpersoon, ib'er, vertrouwenspersoon, directie),
- het (pedagogisch) handelen dat vooraf ging aan het incident en dat volgde naar aanleiding van het incident
- de lijnen die hierbij gevolgd zijn binnen de organisatie van de school.

De vertrouwenspersoon maakt aan het eind van elk schooljaar een rapport op van de incidenten en brengt waar mogelijk een advies uit aan de Kanjercoördinator en de directie van de school. Van zware incidenten kan ook een verslag naar Primo (bestuur) worden gestuurd.

Voorwaarden scheppen

Een schoolbrede aanpak

Om een sociaal veilig klimaat te kunnen creëren zetten wij meerdere met elkaar samenhangende interventies, programma's en methoden in op individueel niveau, op klassikaal niveau en op schoolniveau.

Wij betrekken de teamleden (Opvang en Onderwijs), de ouders en waar nodig externen of samenwerkende partners bij de aanpak, denk hierbij bijvoorbeeld aan Mevis, WijkOndersteuningsTeam, Veilig Thuis of het CJG.

Grensoverschrijdend gedrag houdt meestal niet op bij het verlaten van het plein. Het zet zich vaak voort op weg naar huis, bij sportverenigingen en op internet of vooral ook via social media. Maatregelen richten zich niet alleen op de leerling die grensoverschrijdend gedrag vertoont, maar ook op de schoolomgeving, de thuisomgeving en op leeftijdsgenoten.

Verwachtingen van alle betrokken partijen/gedragcode

Ouders

Van de ouders hebben we de volgende verwachtingen:

1. Ten opzichte van hun eigen kind(eren):
 - Ouders zorgen ervoor dat hun kinderen op tijd op school zijn, voldoende eten en drinken bij zich hebben en weer op tijd opgehaald worden. Kinderen hebben kleding aan die past bij het jaargetijde.
 - Ouders tonen interesse in de ontwikkeling van hun kind op school en zijn actief betrokken door bijv. de ouderavonden te bezoeken en contact te onderhouden met de groepsleerkracht of pedagogisch medewerker.
 - Ouders houden zich aan de verkeersregels, geldend in de straten rondom de school bij het halen en brengen van hun kinderen en houden daarbij rekening

met de veiligheid. Stoppen voor de school en dubbel parkeren is niet toegestaan conform de geldende verkeersregels.

- Het meenemen van huisdieren op het schoolplein is niet toegestaan.
2. Ten opzichte van andere kinderen en ouders:
- Ouders tonen respect.
 - Ouders mengen zich niet direct in een conflict dat hun kind op Het Windas heeft met een ander kind, maar bespreken dit in eerste instantie met de groepsleerkracht.
3. Ten opzichte van leerkrachten en andere teamleden:
- Ouders tonen respect.
 - Ouders zijn bereid, indien er problemen zijn met hun kind, in gesprek te gaan met de leerkracht, ib'er en/of directielid.
 - Ouders hebben vertrouwen in de professionaliteit van de medewerkers.

Teamleden

Van de teamleden hebben we de volgende verwachtingen:

1. Ten opzichte van de leerlingen:
- Teamleden tonen respect voor de leerlingen, door bijvoorbeeld vragen, opmerkingen en problemen van leerlingen serieus te nemen.
 - Teamleden zorgen dat de Kanjer- en schoolregels duidelijk zijn voor leerlingen.
 - Teamleden geven het goede voorbeeld in hun omgang met elkaar, ouders en leerlingen.
2. Ten opzichte van de ouders:
- Teamleden tonen respect voor ouders/opvoeders en erkennen dat zij de eerstverantwoordelijken zijn voor de opvoeding van hun kind.
 - Teamleden nemen ouders serieus wanneer deze een vraag of probleem bespreekbaar maakt.
 - Teamleden zijn bereid, indien er problemen zijn met een leerling, in gesprek te gaan met de ouders, indien nodig met de ib'er, interne vertrouwenspersoon en/of directie.

- Teamleden zijn bereid kritisch naar hun eigen handelen te kijken.
- Teamleden houden ouders zo goed mogelijk op de hoogte van alle ontwikkelingen die hun kind doormaakt.

3. Ten opzichte van andere teamleden:

- Teamleden dragen een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de dagelijkse praktijk voor alle kinderen die onze school bezoeken.
- Teamleden zijn publiekelijk loyaal ten opzichte van elkaar en de school en trekken één lijn in de wijze waarop zij omgaan met ongewenst gedrag van kinderen en ouders.
- Teamleden voelen zich met elkaar verantwoordelijk voor de dagelijkse praktijk
- Teamleden hebben respect voor cultuurverschillen en geven hierbij het goede voorbeeld
- Alle volwassenen die in dienst zijn van de school mogen een leerling aanspreken op hun gedrag, niet alleen de eigen leerkracht.
- Teamleden kennen de gedragscode van Stichting Primo
- Teamleden zijn op de hoogte van de privacywet en AVG regelgeving.

Kinderen

Van de kinderen hebben wij de volgende verwachtingen:

1. Ten opzichte van andere kinderen:

- Kinderen gaan op een vriendelijke manier met elkaar om.
- Kinderen proberen om onderlinge problemen op te lossen zonder verbaal of fysiek geweld, indien nodig wordt het oplossen ondersteund door een leerkracht.
- Leerlingen zijn gezamenlijk, met elkaar en de leerkracht, verantwoordelijk voor een prettige, veilige en open sfeer in de klas waarbij ieder kind zichzelf kan zijn.
- Kinderen begrijpen dat een ander kind lerend kan zijn op het gebied van gedrag.

2. Ten opzichte van leerkrachten en andere teamleden:

- Leerlingen tonen respect.
- Leerlingen accepteren het gezag en de autoriteit van iedere leerkracht, evenals dat van andere teamleden zoals

directie, administratief medewerker,
onderwijsondersteunend personeel,
stagiaires en vrijwilligers.

3. Ten opzichte van materialen van de school, van
henzelf of van andere kinderen:

- Leerlingen behandelen spullen met zorg.
- Leerlingen nemen kostbare spullen niet onnodig mee naar school.

Voor iedereen die onze school betreedt geldt dat grensoverschrijdend gedrag (agressief gedrag verbaal en/of fysiek, geweld, diefstal, discriminatie, intimidatie, vandalisme) niet wordt geaccepteerd!

Leerlingzorg & samenwerken met partners

Veiligheid wordt in het onderwijs ook genoemd in de relatie tot leerlingzorg. Wij willen voor kinderen met een ingewikkelde thuissituatie of met leer-en gedragsproblemen op school een veilige plek creëren. Voor kinderen met leer- en gedragsproblemen proberen wij de begeleiding en leeromgeving te optimaliseren naar aanleiding van de onderwijsbehoefte van het kind. Indien er sprake is van een ingewikkelde thuissituatie, wordt er een beroep gedaan op de jeugdprofessional van Mevis, werkzaam op onze school.

Leerlingzorg op onze school gebeurt in samenwerking met externe instanties zoals het Samenwerkingsverband Onderwijs dat past, het Centrum voor Jeugd en Gezin en de jeugdprofessional van Mevis. Deze partners vormen samen met de directeur en de ib'ers het ondersteuningsteam van onze school.

Als het gaat om de veiligheid binnen onze school of voor het individuele kind kan het zijn dat er samenwerking ontstaat met bijvoorbeeld het Wijkteam, politie en jeugdzorg. Deze zogenaamde ketenpartners worden betrokken wanneer de verantwoordelijkheid van Het Windas stopt, of wanneer er in een situatie meer nodig is dan we vanuit de basiszorg kunnen bieden. Zie hiervoor ook ons ondersteuningsplan en schoolondersteuningsprofiel.

Pedagogisch handelen

Teamleden spelen een belangrijke rol bij het creëren van een sociaal veilig klimaat. Zij kunnen grensoverschrijdend gedrag (waaronder pesten) tijdig signaleren en adequaat ingrijpen. Teamleden dragen normen en waarden uit en laten kinderen voorbeeldgedrag zien.

Teamleden spelen in op verschillen tussen leerlingen door leerlingen uit te dagen, te ondersteunen en te vertrouwen.

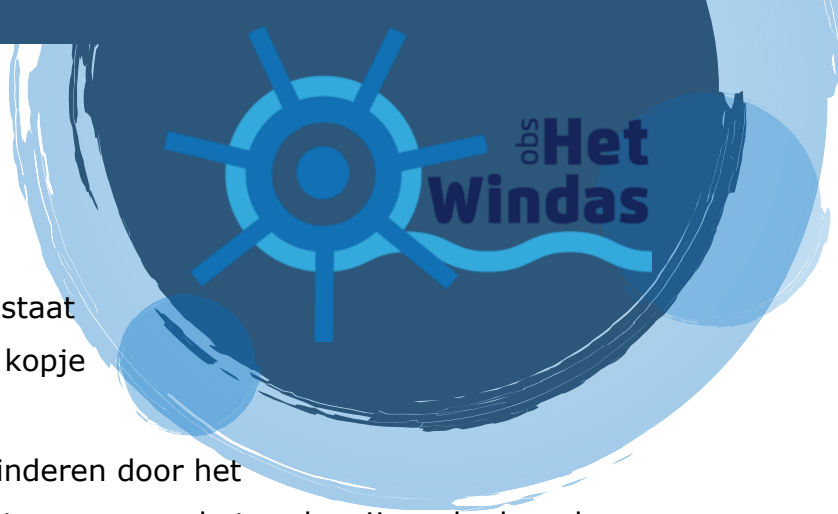
Er is ingezet op scholing met betrekking tot het pedagogisch-didactisch handelen. Zo maken wij gebruik van het directe instructiemodel, Teach Like A Champion en kennis over strategieën voor denken en leren. Al onze medewerkers worden Kanjergecertificeerd na hun eerste jaar.

Pedagogisch klimaat

Wij vinden het van belang dat er binnen onze school een prettig pedagogisch klimaat heerst. Het pedagogisch klimaat dient zo te zijn dat er binnen de groepen goed geconcentreerd gewerkt kan worden aan schoolste taken én dat de kinderen zich binnen dit klimaat zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen. De kinderen voelen zich veilig, competent en autonoom. Om een positief pedagogisch klimaat te creëren en vooral ook te behouden maken wij gebruik van het volgende:

- Hanteren van duidelijk gedragsregels en grenzen, het aanleren van vaardigheden voor gewenst gedrag en het belonen van positief gedrag van individuele en

groepen kinderen. In ons rooster staat hiervoor tijd ingeruimd onder het kopje Kanjer.

- Omgaan met verschillen tussen kinderen door het bieden van werk op maat: het afstemmen van het onderwijsaanbod op de onderwijsbehoeften van de leerling.
- Effectieve instructiestrategieën.
- Aandacht voor de eigen verantwoordelijkheid van kinderen en de betrokkenheid van de kinderen bij de les.
- Burgerschap; wie ben ik en hoe werkt de wereld. Welke invloed heb ik zelf?

Preventieve activiteiten

Op Het Windas organiseert het team preventief activiteiten om te zorgen dat er een sociaal veilig en positief klimaat heerst op school.

Het begin van het schooljaar is cruciaal voor het realiseren van een sociaal veilig klimaat in een klas. Dan begint de groepsvorming.

Als leerkracht druk je in deze fase een positieve stempel op de sfeer en spreek je met de leerlingen duidelijke regels af. Je creëert een positief klimaat, waar iedereen in de groep de rest van het jaar de vruchten van plukt. We gebruiken hiervoor de Golden Weeks via Kanjer.

Op Het Windas schenken wij preventief aandacht aan verschillende thema's zoals

- Voorkomen en tegengaan van pesten
- Seksuele en relationele vorming
- Actief burgerschap en integratie
- Sociale competenties
- Mediawijsheid

Deze thema's worden voornamelijk geïntegreerd in ons onderwijsaanbod, maar er zijn ook activiteiten waarbij doelgericht aan deze thema's wordt gewerkt. Deze thema's zijn te vinden in ons burgerschapsdocument en binnen de Kanjermethodiek. Voorbeelden hiervan zijn Lef-lessen, democratielessen, Afval the game, 4 mei-viering en EPJO (educatief programma vanuit de politie).

Inhoud Kanjertraining

We bespreken en oefenen met gedrag door middel van de volgende materialen. Deze zijn van toepassing op de kinderen, maar net zo goed op ons als volwassenen. Omdat kinderen gedrag van ons nadoen, is het van belang dat wij (ouders en het team) het goede voorbeeld geven.

De petten

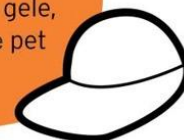
Om in gesprek te gaan over gedrag maken we vanuit de Kanjertraining gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Wanneer zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. We maken kinderen bewust van hun gedrag en oefenen met nieuw gedrag.

Kinderen kunnen zo leren kiezen voor gedrag dat bij hen past en dat prettig is voor henzelf en de ander.

Witte pet (de tijger)

Wanneer je doet als een kanjer, of als de witte pet, dan doe je als jezelf, je bent te vertrouwen en durft ook anderen te vertrouwen. Je toont respect voor jezelf en de ander.

De witte pet is de pet van vertrouwen en jezelf zijn. Samen met de gele, rode en blauwe pet zie je dan...

Jezelf zijn betekent ook: vervul de rol die bij je past. Dus moeder: wees moeder. Leerkracht: wees leerkracht. Je bent geen vriendje van het kind. En laat het kind ook kind zijn.

Als we allemaal als onszelf doen, vanuit vertrouwen, kunnen we toch heel verschillend doen, ook in verschillende situaties.

Blauw/witte pet (de vogel)

Je kunt jezelf zijn in combinatie met de blauwe pet. De blauwe pet staat voor kracht. Dan reageer je op een prettig stoere manier. Je durft ruimte in te nemen. Je vertoont leiderschapsgedrag. Je geeft je grenzen aan. Je maakt plannetjes, toont initiatief. Zolang naast de blauwe pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, is het gedrag prettig voor jezelf en de ander.

Wit en blauw

- vertrouwen
- duidelijk
- doorzetter
- leiderschap

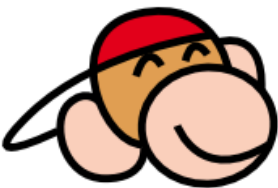
Ouders en leerkrachten laten met de wit- blauwe pet positief leiderschap zien. Ze durven grenzen te stellen en duidelijk te zijn vanuit het vertrouwen dat de meeste mensen het goed bedoelen.

Rood/witte pet (de aap)

De rode pet in combinatie met de witte pet staat voor humor. Je maakt grapjes die leuk zijn voor iedereen. Je doet optimistisch, vrolijk, relaterend, luchtig, handelt met levensvreugd.

Wit en rood

- vertrouwen
- vrolijk
- humor
- positief denken

Voor ouders en leerkrachten betekent dit dat je humor gebruikt in je opvoeding en speels kunt zijn: je kunt spelen met kinderen en je kunt relateren. Je toont optimisme en vrolijkheid.

Geel/witte pet (het konijn)

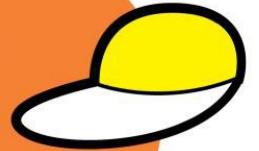
Handelen we met de wit-gele pet, dan geven we ruimte aan de ander. We luisteren, zorgen, tonen interesse, zijn rustig en vriendelijk, bescheiden.

Voor ouders en leerkrachten betekent dit dat we betrokkenheid tonen, luisteren naar kinderen en willen weten wat hun behoefte is. We tonen empathie.

Wit en geel

- vertrouwen
- vriendelijk
- bescheiden
- behulpzaam

Alle kleuren petten hebben hun valkuil wanneer de witte pet van vertrouwen wegvalt. Als we niet meer met vertrouwen naar elkaar of naar onszelf kijken, komen we terecht in wantrouwen. Bij de ene persoon of in de ene situatie uit dit zich in te krachtig gedrag (blauwe pet), bij een ander in te onderdanig angstig gedrag (gele pet) en bij een ander in clownesk meeloopgedrag (rode pet).

In klassen waar het vertrouwen wegvalt, ontstaat dit gedrag. De basis van vertrouwen moet dan weer worden teruggezet. Gelukkig blijken de meeste mensen dit graag te willen: we willen ons liever gedragen met witte pet dan zonder. We zijn 'de weg even kwijtgeraakt'.

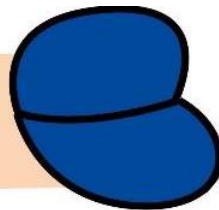

Als je niet doet als je zelf

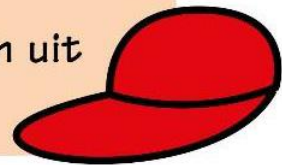
Het gaat mis als we niet meer onszelf zijn, dan valt de witte pet weg.

Je doet dan zo:

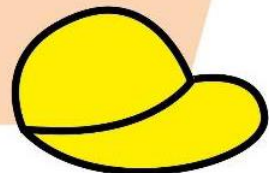
Ik schop, sla, duw, pest.

Ik maak vervelende grapjes, lach anderen uit en doe mee met de blauwe pet.

Ik doe zielig, zeg niks, kijk naar de grond.

In het aanspreken van kinderen gebruiken we pettentaal. Voorbeelden hiervan: "Welke pet heb je nu op? Hoe kun je de witte pet erbij opzetten?" "Ik zie een heleboel witte petten!" "Wil je te vertrouwen zijn? Doe dan als de witte pet." De pettentaal helpt ons om zonder oordeel het kind op zijn gedrag aan te spreken.

Let op: we koppelen nooit een pet aan een kind. De petten gaan over gedrag, en gedrag kun je veranderen. Een kind doet als een rode pet op een moment, en is de rode pet niet.

In rollenspelen gebruiken we de petten om te oefenen met gedrag.

Smileyposter

Leerlingen:

Welk gedrag willen we wel en niet op school? Waar ligt de grens? De smileyposter geeft hier handvatten voor. Wij willen kinderen leren om rekening met elkaar te houden. Let dus een beetje op de gevoelens van de mensen om je heen. Check even of de ander zich nog goed voelt bij jouw gedrag. Andersom geldt ook: het is jouw verantwoordelijkheid om aan te geven wanneer je je ergens niet prettig bij voelt. De meeste mensen bedoelen het goed, maar het gaat wel eens mis. Je helpt de ander door je grens aan te geven: "Ik vind het vervelend als je ... doet. Wil je dat anders doen?"

Leerkrachten, ouders en directie:

De smileyposter is ook van toepassing op de volwassenen rondom de leerlingen. Wat mogen wij (school en ouders) van elkaar verwachten?

- Als we ons zorgen maken om een kind, dan overleggen we respectvol met de kinderen, ouders en de leerkracht. We geven elkaar feedback. Dat betekent dat we op het schoolplein of via internet niet slecht spreken over een ander: we gaan met die ander in gesprek. Kortom: We spreken met respect over en met elkaar.

- We zoeken een oplossing die goed is voor het kind, de klasgenoten, de ouders en de school.
- Soms bedoelt de ander iets goed, maar ervaar je het vervelend. We geven dan rustig onze grens aan, zodat de ander rekening met je kan houden.

Afsprakenposter

Als leidraad voor hoe wij op school met elkaar om willen gaan, gebruiken we de volgende vijf uitgangspunten van de Kanjertraining. Op school ziet u deze uitgangspunten op de Kanjer afsprakenposters. De kleuren verwijzen naar de petten. Hiernaast staan de posters zoals deze zichtbaar zijn in onze school.

Motor en Benzine

alles wat aandacht krijgt, groeit

Leerlingen:

Met de Kanjertraining leren we dat alles wat aandacht (benzine) krijgt groeit. Vervelend gedrag (motor) blijft doorgaan en krijgt status als kinderen meelachen en erbij staan. We maken kinderen bewust van de benzine die ze

(vaak onbedoeld) geven aan gedrag dat niet prettig of storend is. Zo leren kinderen sociale verantwoordelijkheid te nemen en ervoor te kiezen om geen benzine te geven.

In onveilige klassen bekrachtigen kinderen elkaar in negatief, te stoer gedrag. Pas wanneer kinderen leren om geen benzine meer te geven, als de norm verandert, dan valt er geen winst (status, populariteit) meer te behalen met negatief gedrag.

Leerkracht:

De leerkracht probeert in de klas benzine (aandacht) te geven aan positief gedrag. De leerkracht spreekt benzinegevers aan: "Geef maar geen benzine". Hierdoor krijgt negatief gedrag minder aandacht (benzine) van de leerkracht.

Ouders:

Wat kunnen ouders thuis doen?

Bevraag uw kind eens of het benzine geeft in de klas. Soms klagen kinderen thuis over vervelend gedrag van een klasgenoot. Het komt geregeld voor dat kinderen onbedoeld zelf benzine blijken te geven aan dit gedrag. Dit kan door erom te lachen, door ernaar te kijken maar ook door te klagen ("oohhh, stil nou eens, nouou, hou nou op..."). Dit houdt onbedoeld het gedrag in stand.

Waar geeft u thuis benzine aan? Lacht u om storend gedrag van uw kind, dan zal uw kind hiermee doorgaan. Spreekt u alleen uw kind aan op negatief gedrag, dan zal uw kind daarmee aandacht vragen. Geef daarom veel complimenten en benoem dus gedrag wat u prettig vindt. Dan zal dat gedrag versterkt worden.

Elke ouder krijgt bij inschrijving een Kanjer folder mee met daarin de benodigde informatie. Ook wordt er twee-jaarlijks een informatiebijeenkomst georganiseerd.

Signaleren en handelen

Signaleringsinstrumenten

Grensoverschrijdend gedrag vindt vaak plaats buiten het zicht van de leerkracht. Soms zijn er signalen dat er mogelijk iets aan de hand is, maar soms ook niet. Om onze teamleden te ondersteunen bij het signaleren maken wij gebruik van verschillende instrumenten.

Kanvas

Op Het Windas maken we gebruik van het sociaal-emotioneel volgsysteem "Kanvas". Dit is een digitaal leerlingvolgsysteem voor sociale competentie en bestaat uit verschillende vragen over concreet gedrag in sociale situaties op school en het welbevinden van het kind. Onze leerkrachten en kinderen vullen dit in. De leerkrachten maken een groepsplan gedrag en nemen hierin aandachtspunten mee.

Monitoring Sociale Veiligheid

Naast Kanvas nemen wij ook jaarlijks de monitoring Sociale Veiligheid van het WMK in Parnassys af voor de groepen 6 t/m 8. Deze monitoring is gevalideerd en gestandaardiseerd. Het geeft ons een beeld van het pedagogisch klimaat en het welbevinden van onze leerlingen ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Uitslagen van deze lijst kunnen een aanleiding zijn tot interventies.

De gegevens worden gepubliceerd op Scholen op de kaart en gedeeld met de onderwijsinspectie.

Onze school scoort behoorlijk boven het landelijk gemiddelde. Wij zijn erg trots op dit resultaat en willen er middels dit beleid aan werken om deze uitslagen te behouden, zodat alle kinderen op onze school zich veilig kunnen voelen en zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen.

Leerlingtevredenheidsonderzoek

Elke twee jaar houden we onder de leerlingen een leerlingtevredenheidsonderzoek van Parnassys.

Deze wordt in de groepen 5 tot en met 8 individueel via de computer afgenomen. De resultaten worden daarna door de leerkrachten en het team bekeken en besproken. De leerlingen geven anoniem een mening op een vijfpuntsschaal, zij hebben in de peiling de ruimte om opmerkingen toe te voegen. We delen deze gegevens eerst met de MR en vervolgens met ouders in de nieuwsbrief.

Oudertevredenheidsonderzoek

Eenmaal per twee jaar wordt een oudertevredenheidsonderzoek afgenomen. We doen dit met het een digitale vragenlijst van Parnassys. De verbeterpunten nemen wij waar mogelijk en noodzakelijk mee in ons schoolplan. Tevredenheid staat bij ons hoog in het vaandel, daarom proberen we de uitkomsten uit dit onderzoek ook daadwerkelijk om te zetten naar acties, uiteraard daar waar dat binnen de mogelijkheden past. We delen de uitkomsten in onze nieuwsbrief.

Medewerkerstevredenheidsonderzoek

We hechten aan regelmatige toetsing van de tevredenheid van de medewerkers. Wij hebben het tweejaarlijks tevredenheidsonderzoek en nemen dit af via de vragenlijst van Parnassys.

De drie vragenlijsten hebben dezelfde thema's. Zo kunnen we kijken of er thema's zijn die zowel in het oog springen bij kinderen, ouders als medewerkers.

Grensoverschrijdend gedrag

Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Grensoverschrijdend gedrag kan op verschillende manieren plaatsvinden: verbaal, fysiek, materieel. Het kan bijvoorbeeld gaan om pesten, agressief gedrag, spullen kapot maken of stelen, discriminatie en seksuele toenadering of -intimidatie. Het gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die er mee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam.

Elke situatie van grensoverschrijdend gedrag staat op zichzelf, en is situationeel/contextueel en vraagt een eigen afweging en aanpak. Wat bij het ene kind goed werkt, werkt bij het andere kind averechts. Toch zijn er wel wat vuistregels te creëren.

Een school is een plek om te leren, daar moet het dus veilig zijn. Binnen de school moet de nadruk liggen op vertrouwen, maar dat kan alleen bestaan als er helder en duidelijk gezag is.

De smileyposter geeft hiervoor een duidelijk kader: het moet goed zijn voor jou en de ander. We willen het vaak wel goed doen, maar het gaat soms wel eens mis.

Fysieke veiligheid in gevaar?

Als een kind of ouder grensoverschrijdend gedrag vertoont, is het eerste wat van belang is: Is de fysieke veiligheid in het geding van de leerkracht, het kind of de omstanders?

Voorbeelden zijn: schaar gooien door de klas, met een mes dreigen, agressie, dreigen met een waakhond loslaten etc. In dat geval gaan we niet eerst begrijpen en rustig in gesprek, het is dan een kwestie van handelen en grenzen stellen. Veiligheid staat voorop. Een optie zou dan kunnen zijn dat de leerkracht met de hele klas de ruimte verlaat. De leerkracht stuurt een andere volwassene naar het kind toe om het kind tegen zichzelf te beschermen.

Het heeft altijd de voorkeur om van kinderen af te blijven als leerkracht. Indien er echter geen alternatief is, is het ook de plicht om in te grijpen om gevaar te voorkomen. Dus vechtende kinderen uit elkaar halen nadat je duidelijk hebt gezegd: Uit elkaar nu!

Denk bij schade ook aan *herstelrecht*:

Voorbeelden:

- Fysiek iets aangedaan: knuffel geven
- Iets stuk gemaakt: koop een nieuwe
- Uitgescholden: excuusbrief schrijven
- Weglopen: tijd inhalen
- Racisme: werkstuk maken over tweede wereldoorlog

Bij fysieke onveiligheid is er altijd een nagesprek met de ouders van de leerling. Daarbij gaan we op zoek naar is hier sprake van onwil of onmacht? In beide gevallen verwachten we echter dat ouders het gedrag ondubbelzinnig afkeuren. Doen ouders dit niet, dan gaat deze leerling naar een andere klas tot de rust, veiligheid en het vertrouwen binnen de klas voldoende is hersteld. Zijn er aanwijzingen dat de leerling het gedrag in die klas ook zal laten zien, dan komen we in een situatie van schorsen c.q. verwijderen binnen de grenzen van de leerplichtwet. Hieronder wordt dit stap voor stap uitgelegd.

Onmacht versus Onwil

De Kanjertraining heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen, maar het gaat wel eens mis. Dat is niet erg, daar leren ze van. Toch zijn er soms kinderen die zich wel willen misdragen. We maken dan ook een onderscheid tussen onmacht en onwil in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag. Bij sommige kinderen is het moeilijk uit te maken of er sprake is van onmacht/onvermogen/bepierking of onwil. De

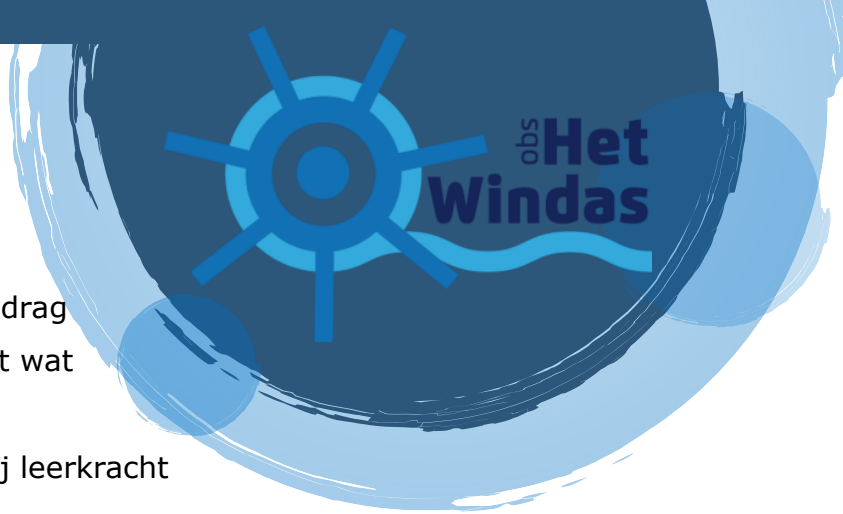
Kanjertraining is van mening dat hier een 'streng' onderscheid in moet worden gemaakt. Dit onderscheid zit door de hele Kanjertraining heen.

Onmacht

Kinderen die zich misdragen, maar dat niet willen, worden ondersteund en geleerd hoe zij zichzelf kunnen beheersen. Dat vindt plaats in samenwerking met de ouder(s) van deze leerling. Het kan zijn dat een kind het moeilijk heeft met zichzelf of met de omstandigheden waarin het verkeert. Maar desondanks probeert het kind er iets van te maken. Zo zijn er kinderen met onvermogen zoals autisme, ADHD, moeilijke (gezins)omstandigheden of andersoortige beperkingen die ondanks hun onvermogen er alles aan doen om zich aanvaardbaar te gedragen. Dat het misgaat is niet erg. Het zijn leermomenten.

Wat helpt is:

- Met ouders en kinderen moet worden besproken dat onvermogen, beperkingen en omstandigheden geen vrijbrief zijn voor wangedrag. Ook dit kind moet leren zich fatsoenlijk te gedragen zodat klasgenoten zich veilig voelen. Wanneer ouders tegen hun kind blijven zeggen dat hij/zij er niks aan kan doen, dan krijgt het kind een vrijbrief om zich te misdragen. De inzet, de motivatie, de urgentie is nodig om het kind ander gedrag te leren.
- Een groot deel van kinderen met gedragsproblemen (75%) heeft moeite met het begrijpen van taal. Dit wordt vaak over het hoofd gezien. Pas je taalgebruik dus aan.
- Ouders en leerkrachten geven (op een rustig moment) inzicht in de gevolgen van het gedrag van het kind: "Als je zo doet, gebeurt er dit (kinderen willen niet meer met je omgaan/ kinderen worden bang van jou/we kunnen niet werken in de klas, dus je moet uit de klas". Hierdoor raken kinderen gemotiveerd om anders te reageren. Het reguleren van emoties begint bij de motivatie.
- Ouders en leerkrachten stellen helpende vragen: "Wil jij je zo gedragen? Wil jij dat ik/wij jou zien als...? Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?"

- We geven duidelijke instructie welk gedrag we wel van het kind willen zien. Dus niet wat niet, maar vooral wat wel.
- Kind uit omgeving halen, soms juist bij leerkracht houden.
- Omstanders wegsturen.
- Kind blijft bij de leerkracht, 1 tot 6 weken, zie toelichting bij interventies op KanVAS
- Kind voorbereiden op nieuwe situaties voordat de hele klas instructie krijgt.
- Coachingsgerichte benadering: voordoen is nadoen, "je bent de moeite waard maar dit gedrag kan niet", op zoek gaan naar de oorzaken/triggers, alternatieven bedenken en oefenen hoe je anders zou kunnen reageren
- Leerkracht en ouders vullen de vragenlijst in het Kanjer Volg- en adviessysteem (KanVAS) in. Samen met ouders kunnen we adviezen selecteren die uit het KanVAS komen en een plan van aanpak maken.
- Individuele kinderen die sociaal vastlopen kunnen met hun ouders een ouder-kind training volgen. Ouders kunnen hiervoor kijken op www.kanjertraining.nl. Of ze kunnen worden doorverwezen naar specialistische hulp indien nodig.

Onwil

Heeft een kind de opvatting dat het zich niet fatsoenlijk wil gedragen en met niemand rekening wil houden, dan reageert de school grensstellend. Ouders worden betrokken bij het feit dat hun kind het verlangen heeft zich te willen misdragen. De mentaliteit van een kind is immers de verantwoordelijkheid van de ouders. Het is cruciaal nu in het gesprek met de ouders expliciet te vragen:

- Keurt u als ouder dit gedrag goed? Wilt u dat uw kind morgen weer zo reageert? Als ouders reageren vanuit "nee, maar...", waarin er een opsomming van redenen voor het gedrag komt, zal verwezen worden naar de Smileyposter, met de vraag of het de bedoeling is dat hun kind andere kinderen lastigvalt. De meeste ouders willen dit niet.

De neiging ontstaat soms om alle omstandigheden rondom het kind te gaan aanpassen (beter toezicht, andere kinderen en de leerkracht moeten anders doen). Wanneer het echter om onwil gaat, kan de omgeving helemaal worden aangepast, maar wil het kind zich nog steeds niet fatsoenlijk gedragen. Vandaar deze bovenstaande vraag aan de

ouders: Keurt u dit gedrag goed?

Als ouders daarop aangeven dat ze het gedrag afkeuren, dan moeten ouders dat duidelijk tegen hun kind zeggen.

School heeft de steun van ouders nodig om hun kind bij te sturen. In de praktijk blijkt:

- Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de leerkrachten.
- Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.
- Kinderen die zich willen misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouders op dezelfde lijn zitten als de school.
- Kinderen die zich willen misdragen, zijn niet te corrigeren als ouders het een probleem van school vinden.

"Mijn kind mag slaan"

Wat als ouders een andere opvatting hebben over gedrag dan de school? Ouders vinden dat hun kind het recht heeft om agressief voor zichzelf op te komen. Het kind mag zich onfatsoenlijk gedragen ten koste van andere kinderen, leerkrachten, ouders of de school. Kortom, de rode kant van de smileyposter wordt goedgekeurd door de ouders.

De ouder wordt nu doorverwezen naar de directie. Deze maakt duidelijk:

- We hebben alle respect voor de regels die u thuis hanteert, daar bent u immers de baas
- Op school hebben wij aanvullende regels, deze bepalen wij.
- Indien u kiest voor onze school, moet u

tegen uw kind zeggen dat hij zich op school aan de schoolregels moet houden.

- Wilt u ons helpen? Als alle kinderen voor zichzelf opkomen op de manier die u wenst, dan kan ik de veiligheid niet garanderen op school. Dat is mijn taak als directie.

- Als u niet wilt dat uw kind zich aan de schoolregels houdt, is er geen plek meer op deze school en moet u zoeken naar een school die beter aansluit bij uw wensen.

Tot die tijd wordt er een passende oplossing gezocht die recht doet aan de situatie. Het bestuur moet hierover geïnformeerd worden, zodat school rugdekking heeft.

Bijvoorbeeld:

- Contract opstellen met duidelijke afspraken
- Het kind wordt een of twee klassen hoger of lager geplaatst, in een "oefenklas"
- Het kind is slechts een beperkt aantal uren op school
- Feedbackoefeningen doen
- Consequenties bedenken wanneer leerling het leren belemmert. Bijv. kind wordt opgehaald door ouders als het zich misdraagt. School is immers een leerinstelling en geen opvang.
- Kind blijft bij de leerkracht, 1 tot 6 weken, zie toelichting bij interventies op KanVAS
- Schorsing binnen de grenzen van de leerplichtwet
- Plaatsing op een andere school

Protocol grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag is gedrag dat er bewust op gericht is iemand te kwetsen en deze gedragingen doen zich ook herhaaldelijk voor.

Op Het Windas gelden er algemene gedragsregels voor medewerkers. Deze staan beschreven in het gedragsprotocol van Primo. Grensoverschrijdend gedrag tussen medewerkers onderling en tussen medewerkers en anderen wordt hierin beschreven.

Grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen pakken we via de Kanjermethodiek op. De maatregelen die hierin beschreven worden, passen binnen ons algemene beleid van positieve benadering van kinderen om hun gedrag te sturen en te corrigeren. We denken dat dit protocol zal bijdragen aan een veilig schoolklimaat voor iedereen. Bovendien hopen we dat er door duidelijkheid te verschaffen ook een preventieve werking vanuit gaat. Het moet voor iedereen duidelijk zijn dat bepaald gedrag niet geaccepteerd wordt.

Op de volgende pagina staat de procedure grensoverschrijdend gedrag schematisch weergegeven. Deze procedure is geschreven om inzichtelijk te maken wat de stappen zijn die genomen kunnen worden. Hierbij is uitgegaan van een situatie waarin de veiligheid van omstanders niet in het geding is, maar het gaat om een machtsstrijd. De stappen helpen om als leerkracht vanuit vertrouwen te communiceren en het kind de mogelijkheid te bieden de rechthoek weer binnen te komen.

Aanpak bij grensoverschrijdend gedrag

1. Benoem het gedrag waar je last van hebt
"Ik zie dat...", "Ik hoor dat...."

En wat het met je/de klas doet (gevoel)

"ik merk dat het ..., "ik heb last van...", "ik vind het storend dat..."

2. "Is het je bedoeling om... (wat doet het met je)?" of "wil je daarmee stoppen? (gewenst gedrag benoemen)"

Nee -> "fijn dat dacht ik al, stop er dan maar mee"
"hoe ga je het de volgende keer anders doen?"
"wat spreken we af?"

Ja -> "Meen je dat?"
"Blijf je hiermee doorgaan?"
VERBAZING TONEN

Bij Ja:

3. Leiderstaal

- "Kijk me aan", Ik wil dat je nu...", "Stoppen nu", "Hier geven...(materiaal)"
- "Je hebt nu de keus...."

Je luistert naar mij

Consequentie

Bij consequentie, ook daadwerkelijk uitvoeren

- Dicht bij je laten zitten
- "Ik spreek je straks.. (na schooltijd/pauze)"
- Afkoelplek
- Uit de klas (eventueel hulp van collega/directie)
- Ouders bellen

4. In beide keuzes een kind-gesprek voeren. (Buiten lestijd, kind eerst laten afkoelen)

Vraag nogmaals naar **BEDOELING**

- "Is het jouw bedoeling om hiermee door te gaan?"
- "Wil jij echt dat ik jou zie als....?"

Onmacht

Nee, ik wil stoppen:

- Afspraken/plan maken
- Eventueel goedmaken/herstellen
- Ouders informeren

Onwil

Ja, ik wil doorgaan:

- Ouders bellen voor een gesprek
- kind uit de klas

Gesprek met ouders:
Keuren ouders het gedrag af?

Ja

- Hulp aanbieden
- Passende plek indien nodig
- Maak samen een plan
- 2 klassen hoger/lager
- Puppytraining

Ja, maar

- School: stelling nemen 'geen excuus voor wangedrag'
- Wilt u dat uw kind...?

Nee

- Grenzen school aangeven (Smileyposter)
- Schorsen
- Is dit de juiste school voor u?
- Kind voorlopig uit de klas, bedenktijd ouders
- Gedrag verandert niet? Vervangende school

Stappenplan

Ongewenst gedrag kan in zwaarte zeer variëren, bijvoorbeeld van een ruzietje op het schoolplein tot het stelen van andermans spullen, van het eten van kauwgom tot het structureel pesten van klasgenootjes. Ongewenst gedrag is daarom verdeeld in vijf categorieën, bij iedere categorie behoren specifieke verplichte acties en mogelijke acties.

Categorie 1: Incidentele overtredingen

De groepsleerkracht neemt pedagogische maatregelen om het gedrag van de leerling zodanig te corrigeren dat de leerling, binnen afzienbare tijd, het ongewenste gedrag laat afnemen dan wel dat dit verdwijnt.

Verplichte acties:

Geen.

Mogelijke acties:

- Worden door de leerkracht zelf bepaald.

Categorie 2: Aaneenschakeling van incidentele overtredingen of ernstigere misdragingen.

Herhaaldelijke overtredingen of moedwillig schade toebrengen aan materiaal.

Verplichte acties:

- Aantekening/incidentregistratie in leerlingdossier.
- Ouders op de hoogte stellen van het ongewenste gedrag (schriftelijk, telefonisch of in een gesprek).
- Kindgesprek voeren.
- Leerlingbespreking in Leerteam (PLG)

Mogelijke acties:

- Melding bij ib'er.
- Straf van de leerkracht.

Categorie 3: Voortduring van overtredingen als onder 1 en 2 of ernstigere misdragingen.

Voortduring van overtredingen.

Verplichte acties:

- Aantekening/incidentregistratie in leerlingdossier.
- Ouders op de hoogte stellen van het ongewenst gedrag in een gesprek (niet schriftelijk of telefonisch) eventueel ondersteund door ib.
- Kindgesprek voeren
- Leerlingbespreking in Leerteam (PLG)
- Overleg met ib over aanpak in de klas.
- Melding bij directie.

Mogelijke acties:

- Consequentie: herhaaldelijk nablijven, uit de klas verwijderen voor bepaalde tijd (dagdeel), uitsluiting van een activiteit indien ze geen verbetering laten zien.
- Gesprek met ouders over het op één lijn brengen van de benadering van school en thuis van het probleem.
- Gesprek met ouders over mogelijke hulpverlening, bijv. via gezinsspecialist.
- Overleg met ib over mogelijke aanmelding voor breed overleg bijvoorbeeld via het Ondersteuningsteam.

Categorie 4: Structureel onaangepast gedrag.

Voortduring van overtredingen of verergering.

Verplichte acties:

- Aantekening/incidentregistratie in leerlingdossier i.v.m. dossiervorming.
- Overleg met ib en directie.

- Gesprek met ouders (niet schriftelijk of telefonisch) met ib én directie waarin ouders verplicht worden actie te ondernemen (bijvoorbeeld hulp zoeken, contactschrift bijhouden, onderzoek zorgteam) om aan gedragsverandering mee te werken (zo niet: dringend advies overplaatsing naar andere school) waarin duidelijk wordt verteld dat de grenzen van de school in zicht komen.

Mogelijke acties:

- Straffen (in overleg met directie) als uit de klas plaatsen voor langere of onbepaalde tijd, uitsluiting van bepaalde activiteiten voor langere of bepaalde tijd, schorsing (wij volgen schorsingsprotocol Primo).
- Overleg met ib over mogelijke aanmelding bij Samenwerkingsverband en bespreking in de wijk.

Categorie 5: Structureel onangepast gedrag waar door de school geen of onvoldoende invloed (meer) op uitgeoefend kan worden om gedragsverandering te bewerkstelligen.

De grens van de school is bereikt. Een verwijderingsprocedure wordt gestart. Gesprek met ouders altijd o.l.v. directielid. Overleg over overbruggingsmaatregelen als uit de klas verwijderen, overplaatsen naar andere klas of school, leerplicht inschakelen, enz.

Indien ouders of andere bezoekers zich schuldig maken aan agressief gedrag (verbaal en/of fysiek), geweld, vandalisme, diefstal, discriminatie en intimidatie zal hen door de directie de toegang tot de school ontzegd worden, hetgeen kan leiden tot verwijdering van de leerling. Gehandeld zal worden volgens het schorsings- en verwijderingsprotocol van Primo. Aangifte bij de politie is soms op zijn plek.

Hoe gaan we om met pesten?

Indien er toch sprake is van pesten gaan we daar op Het Windas actief mee om. We gaan uit van de Kanjeraanpak die beschreven staat in het sociale veiligheidsprotocol. De Kanjercoördinator en de vertrouwenspersoon ondernemen samen actie. De directie is altijd geïnformeerd. Als de directie onderdeel van de situatie is, kan de interne vertrouwenspersoon de externe vertrouwenspersoon raadplegen.

Gedoe hoort erbij en is leerzaam

Het is normaal dat kinderen af en toe 'last' hebben van elkaar. Dit gebeurt thuis en op school. Ze willen spelen met hetzelfde speelgoed, ze willen rustig werken terwijl een ander door de klas roept. Ze willen met hetzelfde kind spelen maar niet met elkaar. Kortom: er ontstaat gedoe. Dit zijn voor kinderen allemaal leermomenten. In het volwassen leven moeten wij immers ook leren omgaan met onze behoeftes en die van anderen. We zullen onze grenzen en wensen moeten aangeven.

Hoe leren we kinderen om te gaan met gedoe?

Fase 1 : kind heeft last van een ander

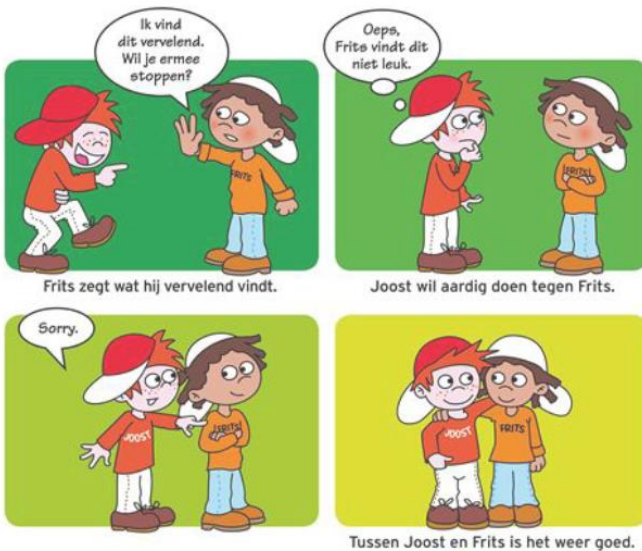
Vuistregel van de Kanjertraining:

Jij zit in een klas met kinderen die te vertrouwen willen zijn. We leren kinderen om rustig aan te geven dat ze ergens last van hebben en te vragen of de ander wil stoppen. Soms wordt een incident groter doordat kinderen het gedrag van een ander ervaren als pesten, en vervolgens agressief of klagerig reageren (richting klasgenoten, leerkracht, ouders). Klasgenoten, leerkrachten en ouders kunnen dit onbewust versterken, bijvoorbeeld door agressief gedrag goed te keuren ("mep maar terug"), té veel medelijden te tonen of kwaad te spreken over het andere kind. Tips voor leerkrachten en ouders:

- Ga na een conflict of gedoe geen rechter spelen om dader en slachtoffer te identificeren. Richt je op de toekomst: "Willen jullie het oplossen? Hoe zouden jullie dit de volgende keer anders kunnen doen?"

- Leer kinderen hoe je op een rustige, respectvolle manier zegt dat je last hebt van iemand. De woorden en toon moeten bij het kind zelf passen.

- Leer kinderen te stoppen met hun gedrag als een ander aangeeft er last van te hebben.
- Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Hoe doet u als u last heeft van iemand in uw gezin, familie, vriendenkring, buurt? Welke gedragsvoorbeelden krijgen kinderen van u?
- Spreek met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.
- Bespreek met kinderen het verschil

tussen plagen en pesten.

- Leer kinderen de intenties van anderen te interpreteren. Een kind kan iets als een grapje bedoelen, maar een ander kan het als beledigend opvatten. Leer kinderen om te checken hoe de ander het bedoelde.

Fase 2 : het storende gedrag gaat door

Vuistregel van de Kanjertraining: een motor kan niets beginnen, als het geen benzine krijgt. Word dus niet boos, ga niet huilen, ga niet in discussie. Laat de klasgenoot die vervelend doet kletsen, en ga samen met een klasgenoot die je vertrouwt (maatje of buddy) iets anders doen. Als jij niet meer op het vervelende gedrag let, houdt het meestal vanzelf op. Gaat het toch door? Dan stap je naar een volwassene die kan helpen (juf, meester, pleinwacht, ouders).

Vaak blijft het bij een incident, en is er géén sprake van structureel pesten. Tips voor leerkrachten en ouders:

- Leer kinderen weg te lopen bij vervelend gedrag, en steun te zoeken bij leeftijdsgenoten. Voor sommige kinderen is dit een oefening in zelfbeheersing.
- Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Laat u zich bepalen door negatieve personen in uw leven? Of besteedt u energie aan positieve zaken?

- Leer kinderen om hulp te vragen bij een volwassene als vervelend gedrag doorgaat. Bespreek het verschil tussen klikken en om hulp vragen.
- Ook kinderen van wie u het misschien niet verwacht, kunnen doen als een rode of blauwe pet.
- Vraag kinderen of het de bedoeling was om de ander bang, verdrietig, boos te maken of pijn te doen. Laat kinderen zelf nadenken over een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
- Problemen tussen kinderen die zich op school voordoen, worden op school opgelost. School betreft indien nodig de ouders daarbij.
- Spreek, ook als zich problemen voordoen, met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.

Fase 3 : iemand wordt structureel lastiggevallen vanuit een machtspositie: pesten

Definitie pesten:

Wanneer een kind of groepje in een machtsverhouding steeds opnieuw een ander kind blijft lastigvallen (psychisch, verbaal of fysiek), spreken we van pestproblematiek. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Het gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig. Pesten kan heel schadelijk zijn en daarom moeten we samen zorgen dat het snel stopt. Hierbij gaat het om duidelijk begrenzen van ongewenst gedrag (van alle partijen) en het herstellen van het vertrouwen. Omdat ieder pestgeval weer anders is, staan hieronder een aantal vuistregels die wij hanteren.

Denk aan alle rollen binnen het pesten.

- a. Wij (het team en de ouders van het kind dat pest) keuren het pestgedrag af en er volgt een consequentie indien het doorgaat. Hierbij wordt pestgedrag omgebogen in positief en betrokken gedrag in de klas.
- b. We leren kinderen verantwoordelijkheid te nemen en een positieve rol te spelen voor elkaar. We leren buitenstaanders (klasgenoten) het pestgedrag niet te bekrachtigen. Kinderen leren een goede vriend te zijn van de pester: help je

vriend door hem weg te halen uit het pesten en met hem iets anders te gaan doen (anti-pestposter 2, in het digibordmateriaal).

Als omstanders / buitenstaanders niet ingrijpen, stemmen ze impliciet in met pesten.

- c. Kinderen die gepest worden oefenen om duidelijk hun grens aan te geven, geen benzine te geven, erbij weg te gaan en naar een maatje te gaan. Werkt het niet, dan ga je naar het aanwezige gezag.
- d. Klasgenoten hebben allemaal maatjes. We leren kinderen hoe je een goed maatje kan zijn voor iemand die last heeft van een ander. Wees zelf te vertrouwen, geef geen benzine aan pestgedrag en ga samen iets anders doen.

2. Betrek de context.

- a. Het betrekken van ouders bij de normvorming en het groepsproces is van groot belang, dit versterkt het WIJ-gevoel. Kinderen luisteren in de eerste plaats naar hun ouders. Ouders helpen hun kind door met vertrouwen te spreken over klasgenoten, ouders en de school.
- b. De groepsnorm is van grote invloed op pesten. De groepsnorm moet zijn dat we onze eigen status/populariteit niet versterken op een manier die ten koste gaat van een ander. Deze groepsnorm wordt versterkt door te werken aan het onderling vertrouwen in de groep, zoals beschreven onder Wat doen we preventief en hoe doen we dat? We leggen de focus daarbij op:
 - Wat gaat er goed in de klas?
 - Wat willen we verbeteren in de klas?
 - Welke kwaliteiten waarderen we bij elkaar?
 - Wat wordt ons plan?
 - Hoe kunnen we elkaar helpen?
- c. Indien nodig, betrekken wij de wijkagent

3. We (team en ouders) letten op de manier waarop we dit doen. Onze leidraad:

- a. Wij willen dat iedereen zich veilig voelt op school. Er is daarom geen excuus voor wangedrag.

- b. We delen kinderen niet in in daders en slachtoffers. Pesten is een complex probleem waarbij daders en slachtoffer niet altijd te scheiden zijn en soms een en dezelfde persoon is. Kinderen worden niet in hun kracht gezet door ze te labelen als dader of slachtoffer. De 'dader' wordt dan negatief bekeken (met wantrouwen) en doet dan al snel iets fout in de ogen van anderen. Het 'slachtoffer' wordt dan als zwak bestempeld, en wordt niet aangesproken op zijn of haar (veer)kracht. Hoe dan wel:
 - c. We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
 - d. We blijven met respect spreken over en met elkaar.
 - e. Wij (ouders en team) geven hierin het goede voorbeeld.
 - f. Wij kunnen ook de handvatten en tips gebruiken van Fase 1 en 2, zoals hierboven omschreven.

Procedure schorsing/verwijderen van leerlingen Primo

Het komt weleens voor dat een school overweegt om op grond van de geschiedenis van en met een leerling over te gaan op schorsing of verwijdering. Het bestuur is verantwoordelijk voor de procedure bij schorsing en verwijdering. Stichting Primo heeft hiervoor een procedure.

De **Wet op het Primair Onderwijs** spreekt over verwijdering. De wet stelt het volgende:

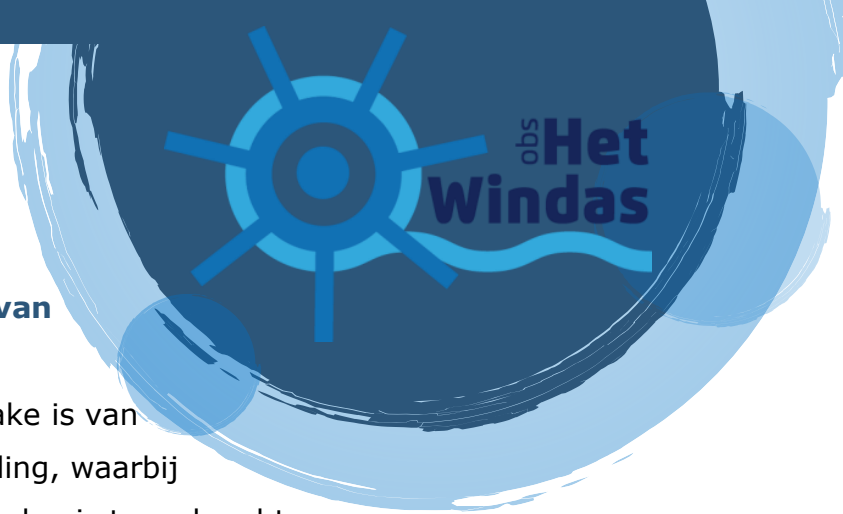
Artikel 40 Toelating en verwijdering van leerlingen

1

De beslissing over toelating en verwijdering van leerlingen berust bij het bevoegd gezag. De toelating tot de school is niet afhankelijk van het houden van rechtmatig verblijf in de zin van artikel 8 van de Vreemdelingenwet 2000.

5

Voordat wordt besloten tot verwijdering hoort het bevoegd gezag de betrokken groepsleraar. Definitieve verwijdering van een leerling vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorggedragen dat een andere school, een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs bereid is de leerling toe te laten. Indien aantoonbaar gedurende 8 weken zonder succes is gezocht naar een zodanige school of instelling waarnaar kan worden verwezen, kan in afwijking van de vorige volzin tot definitieve verwijdering worden overgegaan.

Protocol schorsing en verwijdering van leerlingen

Dit protocol treedt in werking als er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een leerling, waarbij psychisch en of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht.

Er worden 3 vormen van maatregelen genomen:

- Time-out
- Schorsing
- Verwijdering

Time-out

Een ernstig incident leidt tot een time-out met onmiddellijke ingang. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- In geval van een time-out wordt de leerling voor de rest van de dag de toegang tot de school ontzegd.
- Tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten worden de ouders/verzorgers onmiddellijk van het incident en de time-out gemotiveerd op de hoogte gebracht (zie noot 1).
- De time-out maatregel kan eenmaal worden verlengd met 1 dag. Daarna kan de leerling worden geschorst voor maximaal 1 week. In beide gevallen dient de school vooraf of – indien dat niet mogelijk is – zo spoedig mogelijk na het effectueren van de maatregel contact op te nemen met de ouders.
- De ouders/verzorgers worden op school uitgenodigd voor een gesprek. Hierbij zijn de groepsleerkracht (indien mogelijk) en de directeur van de school aanwezig.
- Van de het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingdossier opgeslagen (zie noot 2).
- De time-out maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directeur van de school.

- De time-out maatregel wordt na toepassing schriftelijk gemeld aan het bevoegd gezag.

Schorsing

Pas bij een volgend ernstig incident, of in het afzonderlijke geval dat het voorgevallen incident zo ernstig is, kan worden overgegaan tot een formele schorsing. De wettelijke regeling voor het openbaar onderwijs is hierbij van toepassing. Hierbij gelden de volgende voorwaarden: Protocol schorsing en verwijdering pagina: 2. Het bevoegd gezag van de school wordt voorafgaand aan de schorsing door de directeur in kennis gesteld van deze maatregel en om goedkeuring gevraagd.

- Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden (zie noot 3).
- De schorsing bedraagt maximaal 1 week
- De betrokken ouders/verzorgers worden door de directeur uitgenodigd voor een gesprek betreffende de maatregel. Hierbij dienen nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden te worden verkend, waarbij de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de opvang van de leerling op de school aan de orde komen.
- Van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders/verzorgers voor gezien getekend en in het leerlingdossier opgeslagen. De ouders ontvangen een brief met daarin de reden van de schorsing. Een kopie van de brief wordt verzonden aan:
 - Het bevoegd gezag
 - De ambtenaar leerplichtzaken
 - De inspectie onderwijs (het bestuur moet de Inspectie van het Onderwijs schriftelijk in kennis stellen van een schorsing voor een periode van langer dan een dag en daarbij de reden vermelden. In het Internet Schooldossier is hiervoor een speciale mogelijkheid opgenomen.
- Ouders kunnen beroep aantekenen bij het bevoegd gezag van de school. Het bevoegd gezag beslist uiterlijk binnen 14 dagen over het beroep.

Verwijdering

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering.

- De wettelijke regeling voor het openbaar onderwijs is hierbij van toepassing. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:
- Verwijdering van een leerling van school is een beslissing van het bevoegd gezag.
- Voordat men een beslissing neemt, dient het bevoegd gezag de betrokken leerkracht en de ouders te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennis worden gesteld en door de ouders voor gezien wordt getekend.
- De brief met daarin de reden van de verwijdering wordt verstuurd naar de:
 - De ambtenaar leerplichtzaken
 - De inspectie onderwijs
 - Het samenwerkingsverband
- Het bevoegd gezag informeert de ouders schriftelijk en met redenen over het voornemen tot verwijdering, waarbij de ouders gewezen worden op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift.
- De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen.
- Het bevoegd gezag is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift.
- Het bevoegd gezag neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.
- Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere basisschool of een andere school voor speciaal onderwijs is gevonden om de leerling op te nemen of dat aantoonbaar is dat het bevoegd gezag, gedurende acht weken, er alles aan heeft gedaan om de leerling elders geplaatst te krijgen.
- Zodra er sprake is van een verwijdering neemt de directeur namens het bevoegd gezag contact op met de leerplichtambtenaar en het samenwerkingsverband.

Noot 1: Veiligheid staat voorop. Is er geen contact mogelijk met de ouders, dan wordt de leerling buiten de groep opgevangen.

Noot 2: De time-out zetten wij in bij onveilige situaties of bij het herstellen van de rust binnen de school: het is principieel geen strafmaatregel maar een ordemaatregel in het belang van de school; daarom geen aantekening van de time-out maar van het incident in het dossier van de leerling.

Noot 3: Schorsing mag niet betekenen dat het doen van toetsen (Eindtoetsen van groep 8) wordt belemmerd. Dit vraagt passende maatregelen, bijv. het wel tot de school toelaten voor het doen van deze toets, maar niet in de groep geplaatst worden. Daarnaast kan het beschikbaar stellen van (thuis)studiemateriaal tot de mogelijkheden behoren.

Noot 4: Wezenlijk is dat de schorsing aan een maximumtermijn gebonden is; zij mag geen verkapte verwijdering worden. De termijn is zo gekozen dat in het ernstigste geval de school voldoende tijd ter beschikking heeft om een eventuele verwijderingbeslissing op zorgvuldige wijze voor te bereiden

Voor de meest actuele versie van dit protocol verwijzen wij naar de website van Primo: [Protocol schorsing en verwijdering van leerlingen \(primoschiedam.nl\)](http://primoschiedam.nl)

Format formulier incidentregistratie

Incidenten waar leerlingen bij betrokken zijn, registreren wij in ons leerlingvolgsysteem (Parnassys). Hier maken wij gebruik van onderstaand format:

Plaats van het incident:

Datum & tijdstip:

Betrokkenen:

Korte beschrijving van het incident:

Van welk soort incident was er sprake?

- fysiek:
- verbaal:
- dreigen:
- vernieling:
- diefstal:
- anders nl.:

Is er schade? Wat zijn de kosten?

- materieel:
- fysiek letsel:
- psychisch letsel:
- Anders:

Afhandeling (beschrijf hoe het incident is afgehandeld):

Verzamelstaat incidenten voor de vertrouwenspersoon

Datum	Getroffene	Functie	Toedracht	Letsel/ schade	Verzuim

Procedure:

Alle incidenten met betrekking tot agressie en geweld worden geregistreerd (dus ook de minder ernstige).

Ernstige incidenten onmiddellijk melden aan directie en/of bestuur.

Directie/bestuur draagt zorg voor eventueel verplichte melding aan Arbeidsinspectie door middel van betreffende incidentenmeldingsformulier.

Nawoord & Bronvermelding

Nawoord

Na een strak en formeel stuk over hoe we veiligheid organiseren wil ik graag nog benoemen dat veiligheid vooral zit in een stuk vertrouwen. Vertrouwen dat als het fout gaat daar over te praten is, dat verschillende inzichten mogelijk zijn en dat dat mag en kan. Natuurlijk zijn er grenzen maar er zijn geen grenzen aan elkaar willen begrijpen, dat moet de toon van ieder gesprek zijn.

Onze school is sterk in veiligheid. We zijn niet sterk door een plan maar wel door te blijven investeren op het echte contact met elk mens, het gedachtengoed dat iedereen erbij hoort en door altijd te blijven zoeken naar de juiste oplossing.

We zijn sterk in een eenduidige taal en manier van werken. De eenduidigheid geeft onze professionals kracht en geeft ouders en kinderen helderheid en rust. We staan met het hele team voor een veilig schoolklimaat en geloven erin dat je beter tot leren komt als een kind zich veilig voelt....alleen dan durf je fouten maken...alleen dan ben je aan het leren.

'Windas de tijd van je leven!'

Bronvermelding

- Vorm geven aan sociale veiligheid – Stichting School & Veiligheid
<https://www.schoolenveiligheid.nl/>
- De vijf sporen aanpak – Dr. D. Olweus
- Kanjer
[Kanjertraining, voor rust en vertrouwen in de klas - Kanjertraining | Kanjertraining, kanjer, tijger.](#)